

به نام خدا
دانشگاه علوم پزشکی همدان
دانشکده پرستاری و مامایی

طرح درس روش‌شناسی و نقد پژوهش‌های کمی و کیفی در پرستاری

نیمسال اول سال تحصیلی ۹۸-۹۷
محل برگزاری: کلاس ۱۱
ساعت کلاس: شنبه ۱۸-۱۶ و دوشنبه ۱۶-۱۴

رشته و مقطع تحصیلی: دکترای پرستاری
تعداد: ۳ واحد نظری و ۰/۵ واحد عملی
مدرسین: آقای دکتر عشوندی، خانم دکتر خطیبان

مقدمه: دانش روش‌های پژوهش، در حرفه پرستاری تاثیر شگرفی دارد و پژوهشگران پرستاری را جهت گسترش مستمر مرزهای دانش بشر یاری می‌دهد تا با ارائه روش‌های نوین، مراقبت از سلامتی انسان‌ها را تامین نمایند. در این درس سعی شده تا اصول پژوهش کمی، کیفی و ترکیبی و نیز نقد آنها، با شیوه‌ای تفکر برانگیز مطرح شود تا دانشجویان مقطع دکتری به بالاترین سطح دانش پژوهش دست یابند.

شرح درس: در این درس، دانشجویان با فلسفه، متدولوژی، اصول اخلاقی، کاربرد نتایج و نیز گام‌های ارزیابی، مقایسه تحلیل و نقد عناصر انواع پژوهش‌های کمی، کیفی و ترکیبی آشنا می‌شوند. شناخت این موارد و تمرین آنها سبب سهولت نگارش پروپوزال، اجرای آن و انتشار نتایج رساله دانشجویان خواهد شد.

اهداف کلی درس:

- ۱- شناخت انواع روش‌های پژوهش‌های کمی و نقد و ارزیابی آنها
- ۲- شناخت انواع روش‌های پژوهش‌های کیفی و نقد و ارزیابی آنها
- ۳- شناخت انواع روش‌های پژوهش‌های ترکیبی و نقد و ارزیابی آنها

روش تدریس: با در نظر گرفتن رویکرد آندراگوژیک که روش‌های فعال تدریس و دانشجو-محور را می‌طلبد، محتویات درس توسط اساتید، سمینار دانشجویی، بحث گروهی و یادگیری مبتنی بر شواهد ارایه می‌شود.

وظایف دانشجویان:

- ۱- دارای زیربنای علمی مناسب (آشنایی با مبانی و روش‌شناسی تحقیق) جهت فراگیری مطالب درس باشند.
- ۲- به طور منظم و مداوم در کلاس حضور یافته و در بحث‌های علمی کلاس شرکت فعال داشته باشند.
- ۳- پس از انتخاب و مطالعه پژوهش‌های کمی، آن را نقد و نتیجه را به صورت بحث گروهی و مکتوب ارائه نماید.
- ۴- پس از انتخاب و مطالعه پژوهش‌های کیفی، آن را نقد و نتیجه را به صورت بحث گروهی و مکتوب ارائه نماید.

تذکر: دانشجو لازم است دو هفته قبل از ارائه شفاهی، متن مقاله را در اختیار مدرس و هم‌کلاسی‌ها قرار داده تا آنها با مطالعه و آگاهی از محتوی مقاله در روند نقد مشارکت فعال داشته باشند.

عنوان	تاریخ	استاد/دانشجو
قسمت الف: پژوهش‌های کمی		
۱	۹۷/۷/۱۴	دکتر عشوندی
۲	۹۷/۷/۱۶	دکتر خطیبیان
۳	۹۷/۷/۲۱	دکتر عشوندی + دانشجو
۴	۹۷/۷/۲۳	دکتر خطیبیان + دانشجو
۵	۹۷/۷/۲۸	دکتر عشوندی + دانشجو
۶	۹۷/۷/۳۰	دکتر خطیبیان + دانشجو
۷	۹۷/۸/۵	دکتر عشوندی + دانشجو
۸	۹۷/۸/۷	دکتر خطیبیان + دانشجو
۹	۹۷/۸/۱۲	دکتر عشوندی + دانشجو
۱۰	۹۷/۸/۱۴	دکتر خطیبیان + دانشجو
قسمت ب: پژوهش‌های کیفی		
۱۱	۹۷/۸/۱۹	دکتر عشوندی
۱۲	۹۷/۸/۲۱	دکتر خطیبیان
۱۳	۹۷/۸/۲۶	دکتر عشوندی
۱۴	۹۷/۸/۲۸	دکتر خطیبیان
۱۵	۹۷/۹/۳	دکتر عشوندی + دانشجو
۱۶	۹۷/۹/۱۰	دکتر عشوندی + دانشجو
۱۷	۹۷/۹/۱۹	دکتر خطیبیان + دانشجو
۱۸	۹۷/۹/۲۶	دکتر خطیبیان + دانشجو
۱۹	۹۷/۱۰/۱	دکتر عشوندی + دانشجو
۲۰	۹۷/۱۰/۱۰	دکتر خطیبیان + دانشجو
۲۱	۹۷/۱۰/۱۵	دکتر عشوندی + دانشجو
۲۲	۹۷/۱۰/۲۴	دکتر خطیبیان + دانشجو
۲۴	۹۷/۱۰/۲۹	دکتر عشوندی + دانشجو

روش ارزشیابی قسمت نظری (۳ واحد):

ارائه کنفرانس	٪۳۰
ارائه مکتوب نقد داوری مقالات	٪۲۰

شركت فعال در كلاس	٪۲۰
امتحان پايان ترم	٪۳۰
جمع	٪۱۰۰

تكاليف و نحوه ارزيابي واحد عملي (۰/۵ واحد):

- ۱) تدوين و ارائه كتبي يك پروپوزال تحقيق كمي در سطح دكترى ٪۲۰
- ۲) تدوين و ارائه شفاهي و كتبي يك پروپوزال تحقيق كيفي در سطح دكترى ٪۳۰
- ۳) نقد يك پايان نامه كارشناسي ارشد (شفاهي و كتبي) ٪۳۰
- ۴) ساب ميت نقد يك مقاله در مجله معتبر (حداقل يك Letter to editor) ٪۲۰

*دانشجو موظف است يك پايان نامه كارشناسي ارشد را نقد کرده و به صورت كتبي و شفاهي ارائه نمايد.
* دانشجو موظف است يك پروپوزال تحقيق كيفي را تدوين و به صورت كتبي و شفاهي ارائه نمايد.

تاريخ	مدرس	عنوان	نمره
	دكتر خطيبان و دكتر عشوندي	ارائه نقد پايان نامه كارشناسي ارشد (با حضور دانشجويان كارشناسي ارشد)	۱
	دكتر خطيبان و دكتر عشوندي	ارائه نقد پايان نامه كارشناسي ارشد (با حضور دانشجويان كارشناسي ارشد)	۲
	دكتر خطيبان و دكتر عشوندي	ارائه پروپوزال كيفي	۳
	دكتر خطيبان و دكتر عشوندي	ارائه پروپوزال كيفي	۴

شايدان ذكر است كه در نقد پژوهش هاي كمي در پرستاري حداقل جنبه هاي زير در نظر گرفته شود:

- ۱- نقد پژوهش هاي كمي از نظر وضوح مفاهيم و گام هاي پژوهش
- ۲- مقايسه و تحليل و ارزشيابي

- ۳- موضوع و تعریف واژه ها
- ۴- اهداف، سوال ها و فرضیه ها
- ۵- جامعه پژوهش و نمونه گیری
- ۶- ابزار، اعتبار و پایایی، تورش
- ۷- جمع آوری داده ها
- ۸- تجزیه و تحلیل داده ها و گسترش مفهوم
- ۹- مزایا و محدودیت ها
- ۱۰- ملاحظات اخلاقی
- ۱۱- اصول نگارش

• در نقد پژوهش‌های کیفی در پرستاری حداقل جنبه‌های زیر در نظر گرفته شود:

- ۱- توصیف واضح descriptive vividness
- ۲- تناسب و دقت روش شناسی methodological congruence/rigor
- ۳- دقت تحلیلی analytical preciseness
- ۴- پیوند نظری theoretical connectedness
- ۵- ارتباط داشتن relevance
- ۶- شناسایی پدیده مورد نظر
- ۷- سوال اصلی پژوهش، اهداف، جامعه
- ۸- نمونه و نمونه گیری (روند انتخاب شرکت کنندگان)
- ۹- اعتبار و پایایی داده ها
- ۱۰- جمع آوری داده ها
- ۱۱- تجزیه و تحلیل داده ها و گسترش و ایجاد مفهوم و مفاهیم اصلی
- ۱۲- مزایا و محدودیت ها
- ۱۳- ملاحظات اخلاقی
- ۱۴- نگارش یافته ها

References:

1. LoBiondo-Wood G, Haber J, Singh MD. Nonexperimental designs. Nursing research in Canada: Methods, critical appraisal, and utilization (The last edition).
2. Keele R. Nursing research and evidence-based practice: ten steps to success. Jones and Bartlett publisher, (The last edition).
3. Newell R, Burnard P. Research for evidence based practice. Blackwell publishing, (The last edition).
4. Polit D, Beck CH. Essentials of nursing research, Lippincott, Philadelphia, (The last edition).

5. Burns, N., Grove S. The practice of nursing research- Conduct critique, and utilization. Saunders, Philadelphia, (The last edition).
6. Burns, L. and Grove, S. K. *Understanding nursing research*, Philadelphia: W. B. Saunders, Co. (The last edition).
7. Wood, G., Haber, J. *Nursing Research*. St. Louis. c.v. Mosby Co. (The last edition).
8. Glaser, B.G. *Doing grounded theory: Issues and discussions*. Sociology Press, Mill Valley, CA, USA. (The last edition).
9. Halloway & Wheeler. *Qualitative Research for Nursing*. Blackwell Co. (The last edition).
10. Spezialstreubert, Helen J. *Qualitative Research in Nursing Advancing the Humanistic Imperative*. Philadelphia: Lippincott. (The last edition).
11. Straubert, H. and Carpenter, D., *Qualitative research in nursing: Advancing the humanistic imperative*. Philadelphia: Lippincott, Co. (The last edition).
12. Strauss, A. *Qualitative analysis for social scientists*, Cambridge, university press (The last edition).
13. Strauss, A., Corbin, J., *Basics of Qualitative Research. Grounded Theory, Procedures and Techniques*. Sage Co, California (The last edition).
14. Nieswiadomy, Rosemarie. *Fundamentals of Nursing Research*. Third edition. Stamford. Connecticut. Appleton & Lange Co. (The last edition).

۱. بست ، جان. روشهای تحقیق در علوم تربیتی. ترجمه حسن پاشا شریفی و نرگس طالقانی. انتشارات رشد ۱۳۷۶
۲. دلاورخان، بهمن. روشهای تحقیق در روانشناسی و علوم تربیتی. نشر ویرایش ۱۳۷۷
۳. خدمت، حسین و دیگران. روش تحقیق در علوم پزشکی. (طرح تحقیقاتی، متدولوژی و آمار) انتشارات تیمورزاده ۱۳۷۸.
۴. هال جورج ، م. چگونه یک مقاله علمی بنویسیم؟ ترجمه پیر مودن، فیروزی و سرائی ۱۳۷۸.
۵. عابد سعیدی، ژیلا. روش تحقیق در علوم پزشکی بهداشت. نشر سالمی، تهران ۱۳۸۱
۶. محسن ادیب حاج باقری، صلصالی، مهوش و سرور پرویزی، روشهای تحقیق کیفی. تهران : بشری ۱۳۸۶
- کلیه مجلات علمی و پژوهشی داخل کشور یا نمایه شده در پایگاه ISI و Pubmed که مقالات تحقیقاتی پرستاری را با رویکردهای کمی و کیفی منتشر می کنند.

عنوان	تاریخ	استاد/دانشجو
قسمت الف: پژوهش‌های کمی		
۱	۹۷/۷/۱۴	دکتر عشوندی
معرفی درس، اهمیت و فلسفه پژوهش کمی، تبیین روش‌های کمی		
۲	۹۷/۷/۱۶	دکتر خطیبان
جامعه، نمونه، روش‌های نمونه‌گیری، محیط پژوهش		
۳	۹۷/۷/۲۱	دکتر عشوندی+ آ گودرزی
روش‌های گردآوری داده‌ها در تحقیقات کمی		
۴	۹۷/۷/۲۳	دکتر خطیبان+ خ حجه الاسلامی
پایایی و روایی ابزار جمع‌آوری داده‌ها، انواع تورش		
۵	۹۷/۷/۲۸	دکتر عشوندی+ خ پیامنی
مروری بر انواع مطالعات کمی (توصیفی و تحلیلی)		
۶	۹۷/۷/۳۰	دکتر خطیبان+ آ بابایی
مروری بر انواع مطالعات کمی (مداخله‌ای)		
۷	۹۷/۸/۵	دکتر عشوندی+ آ گودرزی
نقد مطالعه توصیفی (موردی- شاهدی)		
۸	۹۷/۸/۷	دکتر خطیبان+ خ مدی نشاط
نقد مطالعه (کوهورت)		
۹	۹۷/۸/۱۲	دکتر عشوندی+ خ حجه الاسلامی
نقد مطالعه تجربی (RCT)		
۱۰	۹۷/۸/۱۴	دکتر خطیبان+ خ پیامنی
تجزیه و تحلیل و جمع‌بندی داده‌های کمی EB و Research Utility		
قسمت ب: پژوهش‌های کیفی		
۱۱	۹۷/۸/۱۹	دکتر عشوندی
فلسفه پژوهش کیفی، تبیین روش‌های کیفی، مقایسه تحقیقات کیفی و کمی		
۱۲	۹۷/۸/۲۱	دکتر خطیبان
روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و اعتبار و پایایی اطلاعات در مطالعات کیفی		
۱۳	۹۷/۸/۲۶	دکتر عشوندی
معرفی الگوی نقد تحقیقات کیفی		
۱۴	۹۷/۸/۲۸	دکتر خطیبان
تحلیل محتوا و نقد آن		
۱۵	۹۷/۹/۳	دکتر عشوندی+ آ بابایی
نظریه پایه		
۱۶	۹۷/۹/۱۰	دکتر عشوندی+ خ مدی نشاط
نقد نظریه پایه		
۱۷	۹۷/۹/۱۹	دکتر خطیبان+ آ گودرزی
پدیده‌شناسی و هرمنوتیک		
۱۸	۹۷/۹/۲۶	دکتر خطیبان+ خ حجه الاسلامی
نقد پدیده‌شناسی و هرمنوتیک		
۱۹	۹۷/۱۰/۱	دکتر عشوندی+ آ بابایی
قوم‌نگاری و نقد آن		
۲۰	۹۷/۱۰/۱۰	دکتر خطیبان+ خ پیامنی
تاریخی و نقد آن		
۲۱	۹۷/۱۰/۱۵	دکتر عشوندی+ خ مدی نشاط
تحقیق عملکردی و نقد آن		
۲۲	۹۷/۱۰/۲۴	دکتر خطیبان+ خ پیامنی حجه الاسلامی و مدی نشاط
مطالعات مروری (تحلیل مفهوم، نظام‌دار، یکپارچه و انتقادی)		

دکتر عشوندی + آگودرزی و بابایی	۹۷/۱۰/۲۹	مطالعات ترکیبی (Triangulation) و نقد آن	۲۴
-----------------------------------	----------	---	----